

The year after...

Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 3 oktober 2015

Gert Ottens & Gerard Troost

Inhoud:	pag.
Inleiding	3
1. De Euro Birdwatch van 2015	4
1.1 BirdLife International	4
1.2 Trektellen.nl	5
2. Methodiek en opzet van de Euro Birdwatch	5
3. De voorbereidingen	6
4. Deelnemende vogelwerkgroepen en telgroepen	7
5. Achter de schermen	7
6. De trek	8
6.1 Het weer	8
6.2 Samenvatting getelde aantallen	9
6.3 De Top 10 van 2015 nader bekeken	10
6.4 Opvallende waarnemingen	15
6.5. Summary of the Dutch results	16
7. European results of EuroBirdwatch 2015	18
8. Persaandacht	20
9. Bronnen	21
Dankwoord	22
Thank you!	23
Bijlage 1: totalen per soort	24
Bijlage/ Appendix 2: Euro Birdwatch numbers 1993-2015	26

Omslag: Mooie lucht, goede sfeer, maar weinig vogels. Uitkijkheuvel Bargerveen (Foto: Erik Bloeming).

Inleiding

Voor maar liefst de 20^e keer werd afgelopen najaar in Nederland een (Euro) Birdwatch werd georganiseerd door Vogelbescherming Nederland op de eerste zaterdag van oktober. En in het weekend van 3 en 4 oktober 2015 waren ook in 40 andere Europese en Centraal-Aziatische landen (door evenveel BirdLife-partnerorganisaties) duizenden vogelaars en andere geïnteresseerden actief om zoveel mogelijk (trek)vogels te tellen. Dit geheel werd gecoördineerd door Vogelbescherming Nederland. De Nederlandse activiteiten tijdens dat weekend zullen in dit verslag worden beschreven, alsmede een (Engelstalige) samenvatting van de Euro Birdwatch in overig Europa.

Na de vele records die in de vorige editie sneuvelden, was het nu (qua aantallen vogels, tenminste) weer een 'normale' birdwatch. Al is een normale EuroBirdwatch eigenlijk een regenachtige of mistige najaarsdag. Maar in dat opzicht was deze dag bijna allesbehalve normaal, want er kon op veel plaatsen in T-shirt worden geteld. Mede door dat prachtige weer, en het feit dat de vogels al een week lang rugwind hadden, vielen de aantallen getelde vogels wat tegen.

Het aantal deelnemende vogelwerkgroepen en telposten was vergelijkbaar met vorige edities.

En over mediabelangstelling, en dan vooral van de regionale pers, hadden we deze keer zeker weer niet te klagen. Een belangrijk doel van deze Euro Birdwatch is om het fenomeen vogeltrek onder de aandacht te brengen, en dat is goed gelukt. Daarnaast is het natuurlijk vooral een leuk evenement dat de Nederlandse vogelwerkgroepen en Vogelbescherming Nederland en trektellers (tot ver over de grenzen) samenbrengt door op dezelfde dag met hetzelfde bezig te zijn.

In dit verslag zijn weer een aantal leuke foto's afgedrukt die we van deelnemers toegestuurd kregen, waarvoor hartelijk dank! Wij hopen dat dit verslag hiermee een goede weergave is van de Euro Birdwatch 2015, zoals jullie deze in het veld hebben beleefd.

Gert Ottens
Medewerker vrijwilligers en vogelwerkgroepen
Vogelbescherming Nederland

Gerard Troost
Sovon Vogelonderzoek Nederland & Trektellen.nl

Zeist / Nijmegen, november 2015

1. De Euro Birdwatch van 2015

Vanaf 1993 organiseert BirdLife International jaarlijks een Euro- dan wel een World Birdwatch. In Nederland werd bovendien al in 1989 een landelijke (trek)vogeltelling georganiseerd, een soort birdwatch *avant la lettre*. In Nederland werd niet jaarlijks deelgenomen aan dit evenement, maar dit was de 20^e keer dat we meededen.

Het doel van dit evenement is wereldwijd aandacht te schenken aan vogels en hun leefgebieden. Hierdoor ontstaat meer draagvlak voor beschermingsactiviteiten in de verschillende deelnemende landen, doordat vogels en hun bescherming weer eens voor het voetlicht worden gebracht. Ook kan dit evenement ertoe bijdragen dat meer mensen geïnteresseerd raken in vogels. In Nederland wordt dit evenement georganiseerd door Vogelbescherming Nederland. In 2015 was de Europese coördinatie in handen van Vogelbescherming Nederland.

De Euro Birdwatch is daarnaast een uitstekende gelegenheid om in de pers het belang van Nederland voor trekvogels nog eens voor het voetlicht te brengen.

1.1 BirdLife International

BirdLife International is een wereldwijd netwerk van nationale vogel- en natuurbeschermingsorganisaties en werd opgericht in 1994. BirdLife International richt zich op de bescherming van vogels, hun leefgebieden en daarmee op het behoud van de biodiversiteit op aarde. Zij werkt daarbij samen met lokale organisaties waarbij duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen leidraad is. Deze nationale Partners vormen de kern van het BirdLife netwerk. Het gezamenlijke werk van de Partners wordt gecoördineerd door een Secretariaat in Groot-Brittannië en regionale kantoren in Europa, Amerika, het Pacifisch Gebied, Afrika, Azië en het Midden-Oosten.

Noodzaak tot samenwerken

Veel vogels zijn trekvogels. Zij verblijven maar een deel van het jaar in ons land. Het beschermen van deze vogels in Nederland is minder effectief als zij buiten ons land worden bedreigd. Bovendien wordt er steeds meer internationale en Europese wet- en regelgeving opgesteld. Ook heeft ieder land de verplichting het behoud van de wereldwijde biodiversiteit serieus te nemen. BirdLife International biedt hiervoor een goed platform. BirdLife's wereldwijde netwerk van Partners en via hen van vrijwilligers en lokale groepen spelen een grote rol bij een veelheid aan beschermingsactiviteiten.

Met uitsterven bedreigd

Van de bijna 10.000 vogelsoorten op aarde worden er 1.226 met uitsterven bedreigd. Daarnaast gaan er nog eens 5.000 soorten beduidend in aantal achteruit. Alarmerende cijfers die vragen om een strategische aanpak. Deze bedreigde vogelsoorten vormen mede de leidraad voor de prioriteiten in het werk van BirdLife International en haar Partners: voor de met uitsterven bedreigde vogelsoorten, die snel hulp behoeven, vormen speciale actieplannen de basis.

Voor de overige soorten, waarvoor nog tijd is voor een meer geïntegreerde aanpak, wordt geprobeerd de belangrijkste leefgebieden beter te beschermen. Tevens wordt geprobeerd soorten die het nu nog goed doen, niet in de gevarenzone terecht te laten komen.

1.2. Trektellen.nl

Met dank aan de telposten aangesloten bij deze website, mochten we in 2015 weer veel telposten begroeten. Daarnaast beschikken veel van de vogelwerkgroepen die al jaren meedoen aan de birdwatch ook zelf over een Trektellen.nl-telpost. Dit verslag is dan ook mede het resultaat van deze kruisbestuiving.

Eén van de toegevoegde waarden van deze samenwerking is dat het mogelijk is om de resultaten visueel te presenteren, zie bijvoorbeeld de figuren op pagina 12 en 14).

2. Methodiek en opzet van de Euro Birdwatch

De opzet was in 2015 vergelijkbaar met de jaargangen 2004-08 & 2010-14: dit betekent dat de deelnemende vogelwerkgroepen vrij waren om te tellen wat, waar en voor hoelang ze wilden. De tellingen lagen zoals gebruikelijk verspreid over het land. Voor de uitvoering kon men kiezen uit trektellingen, gebiedstellingen (telling van alle vogels *in* een bepaald gebied) of anderszins, bijvoorbeeld het tellen van vogels tijdens een excursie.

Telpost De Puinhoop, bij Katwijk, rond zonsopkomst (Foto: Luuk Punt).

Met andere woorden: de Euro Birdwatch is een zeer laagdrempelige happening, waar iedere vogelwerkgroep of telgroep, aan mee kan doen. En dat is meteen ook één van de doelen van de Euro Birdwatch: een evenement organiseren waaraan vele vogel,- en/of natuurliefhebbers in kunnen participeren, en genieten van vogels.

Doordat niet alle tellers op dezelfde manier hebben geteld zijn de 'analyses' in dit verslag wellicht niet wetenschappelijk verantwoord, maar toch geeft het een aardig beeld van het fenomeen 'vogeltrek' in Nederland, mede omdat de tellers bij het invoeren onderscheid moesten maken tussen vogels die ter plaatse waren en langstreckende vogels.

3. De voorbereidingen

In juni kregen alle vogelwerkgroepen een eerste aankondigingsbrief, later gevolgd door een herinnering en de digitale mogelijkheid tot aanmelden. Vanaf dat moment stroomden de aanmeldingen gestaag binnen, en werd drie keer een e-mailnieuwsbrief uitgebracht onder de aangemelde werkgroepen waarin iedereen op de hoogte werd gebracht van de voorbereidingen, gevolgd door een update van meteen na de birdwatch.

Strak blauwe lucht met Pijlstaarten over telpost De Gorzen, bij Ridderkerk (foto: Sander Elzerman).

Ook was het weer mogelijk om de gegevens digitaal in te voeren, zie ook Hoofdstuk 5. Maar doordat dit vorig jaar al was opgezet, en veel van de speciale 'EuroBirdwatch-telposten' al in het systeem zaten, was het vooral een kwestie van de inloggegevens opnieuw rondsturen. Dit verliep dan ook (vrijwel) zonder problemen.

Op de dag van de birdwatch in Nederland verscheen op de website van Vogelbescherming ieder half uur een update van de getelde aantallen en de leukste waarnemingen (zie: http://www.vogelbescherming.nl/vogels_kijken/euro_birdwatch).

4. Deelnemende vogelwerkgroepen en telgroepen

Deze editie werden 162 telposten bemand, voor een groot deel vaste telposten van Trektellen.nl., maar ook weer meerdere 'gelegenheidstelposten'. Voor een complete lijst van de telposten, zie het dankwoord op pagina's 21.

Op telpost Het Hazewater werd een verjaardag op gepaste wijze gevierd (foto: Hans van Paddenburgh).

Veel van deze vogelwerkgroepen doen al sinds jaar en dag mee, maar ieder jaar mogen we toch weer nieuwe deelnemers verwelkomen. We kunnen dus gerust stellen dat de Euro Birdwatch een najaarsklassieker is in de jaarplanning van veel vogelwerkgroepen en telgroepen. Dat blijkt ook wel uit het feit dat sommige van hen zich al ver voor de 'officiële' aankondiging aanmelden.

5. Achter de schermen

Net als in 2014 werden de telposten dus niet meer gebeld (zoals vroeger gebeurde), maar hadden ze toegang tot www.trektellen.nl zodat de aantallen getelde vogels daar ingevoerd konden worden. Aan de ene kant was het persoonlijke contact met de mensen in het veld, toch altijd een prettige bijkomstigheid van de Euro Birdwatch, hiermee natuurlijk minder. Maar aan de andere kant verliep het 'binnenhalen' van de cijfers sneller en waarschijnlijk ook efficiënter dan eerdere jaargangen.

Wat ons betreft gaan we hier mee door. De structuur staat er nu eenmaal al, dus het kan er alleen maar makkelijker op worden.

Overigens hebben we nog steeds meerdere telposten gebeld (of we werden gebeld), om toch 'live' iets te horen uit het veld. En er was deze keer weer een zogenaamde 'what's app-groep' waarin vele telposten elkaar (en Vogelbescherming) regelmatig op de hoogte hielden van de ontwikkelingen. Zodoende voelde het toch een beetje alsof we er bij waren. Dit werd in 2012 geïnitieerd door telpost Oelemars (VWG Losser), en dit jaar waren er weer meer telgroepen bij aangesloten.

6. De trek

Bij de Euro Birdwatch gaat het natuurlijk ook om de getelde aantallen vogels en soorten (en die zijn weer een functie van het weer), dus hierbij een samenvatting van de trek die dag, zoals we deze van jullie hebben doorgekregen. Natuurlijk telt niet iedereen op dezelfde manier. Maar door het grote aantal deelnemende telposten is het toch mogelijk een beeld te geven van een gemiddelde vogeltrekdag in het najaar.

	Totaal	Aantal soorten	Aantal telposten	Gem. aantal vogels per telpost
2015	316.383	190	162	1.953
2014	1.425.405	208	165	8.639
2013	378.336	204	169	2.239
2012	373.690	189	157	2.650*
2011	351.094	210	180	1.952
2010	311.731	191	150	2.078
2009	161.535	184	120	1.346
2008	663.550	215	183	3.626
2007	474.581	208	150	3.164
2006	334.505	193	150	2.230
2005	355.836	201	125	2.847
2004	521.072	209	110	4.437
2003	189.955	166	70	2.714
2001	152.592	143	65	2.348
1999	91.249	132	70	1.304
1998	210.000	196	80	2.625
1997	500.000	201	75	6.667
1996	624.723	202	139	4.494
1993	3.661.747	241	458	6.240
1989	504.359	212	183	2.756

Tabel 1. Samenvattende aantallen van de afgelopen Birdwatch-evenementen (voor zover bekend). *)= in 2012 is op 16 telposten niet geteld door het slechte weer; gemiddelde dus van 141 telposten.

6.1 Het weer

De weersomstandigheden waren eigenlijk te goed... Al de hele week voorafgaand aan de Birdwatch (en ook op de dag zelf) was het zonnig met een oostelijke wind. Dit betekent voor veel vogels ideaal trekweer (want rugwind) en dus dat ze hoog gaan vliegen, waardoor ze minder makkelijk werden opgemerkt en niet goed geteld konden worden. Voor de tellers op zich lekker weer, voor de vogels natuurlijk perfect, maar de aantallen bleven dus wat achter. Ook het gegeven dat ca. 75% van de getelde vogels daadwerkelijk als trekvogels zijn genoteerd, zegt in dat opzicht genoeg.

Duidelijke taal op Telpost De Vijfhoek bij Diemen (foto: Guus van Duin).

6.2 Samenvatting getelde aantallen

In totaal werden in Nederland 316.383 vogels vastgesteld (gecorrigeerd totaal), verspreid over 'maar' 190 soorten (zie ook Bijlage 1). Vergeleken met vorig jaar (een absolute topdag!) waren we dus weer terug op aarde. Sterker nog: wat de aantallen betreft is 2015 de op 6 na 'slechtste' (of beter gezegd: minst goede) birdwatch, van de 19 jaargangen waarvan we de aantallen hebben. En ook het gemiddeld aantal getelde vogels per telpost (1.953) blijft flink achter bij het langjarig gemiddelde (= 3.350). Voor een vergelijking met de resultaten van eerdere birdwatch-evenementen, zie tabel 1.

De birdwatch-edities van de laatste jaren (dat wil zeggen vanaf 2004, maar zonder 2009) zijn voor wat de telwijze betreft onderling goed te vergelijken (samen met die van 1996, zie ook Ottens 2005). In al deze jaargangen werden namelijk zowel (maar vooral) trekkende als ook wel pleisterende vogels geteld.

Het 'eeuwige' totaal van het getelde aantal vogels sinds 1989 staat daarmee nu op 12.636.906. Het totale aantal soorten dat door de jaren heen in Nederland is vastgesteld tijdens de EuroBirdwatch is lastiger te berekenen, maar naar schatting gaat het om ca. 292 soorten (incl. een aantal exoten en 'escapes').

6.3 De Top Tien van 2015 nader bekeken

Figuur 1 geeft de tien meest getelde soorten in 2015 weer, met dit jaar meerdere verrassingen (en vooral gebroken records):

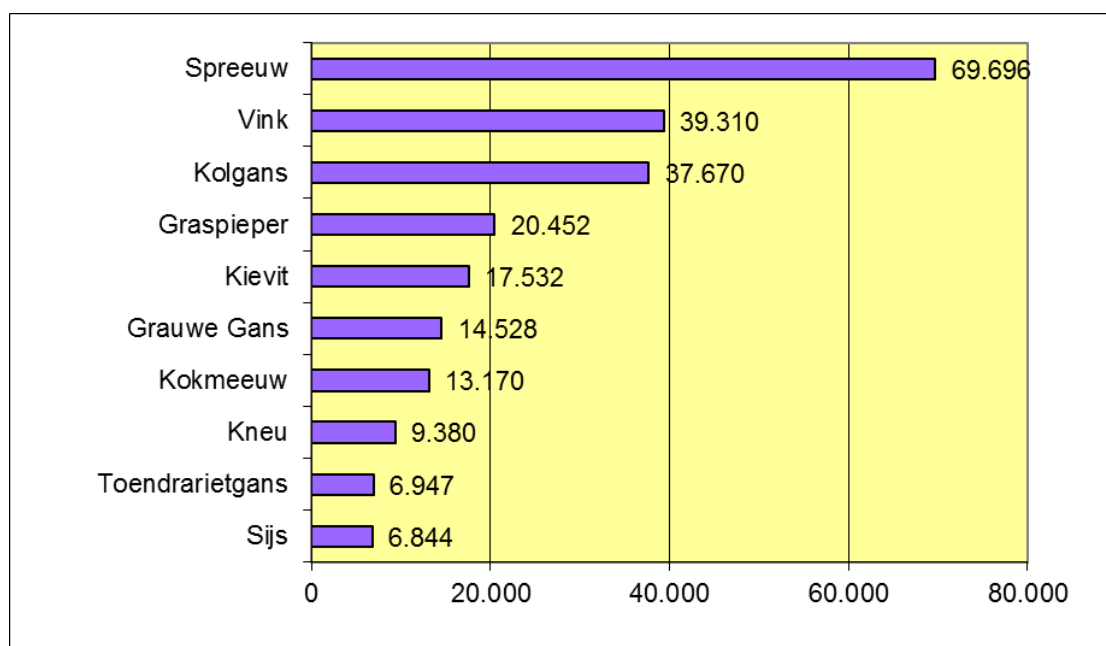

Fig. 1. Top Tien van de meest getelde soorten tijdens de Euro Birdwatch 2015.

Hieronder volgt de gebruikelijke uitwerking van de Euro Birdwatch-Top Tien per soort, met tussen haakjes de notering tijdens de voorgaande jaargang:

1 Spreeuw (1)

69.696

Het Jaar van de Spreeuw is voorbij en meteen werden weer 'normale' hoeveelheden geteld. Want na de bijna half miljoen Spreeuwen van vorig jaar ging het deze keer om meer gemiddelde aantallen. De vergelijking met 2014 komt regelmatig terug in deze tien soortteksten, maar die gaat meestal natuurlijk mank: de vorige editie van de Euro Birdwatch was nu eenmaal een recordjaar, door perfecte (weers)omstandigheden. Wat wel goed te vergelijken is de plek van de Spreeuw in deze Top Tien: want alleen in 1996 (4^e), 2008 (2^e) en 2013 (2^e) werd de toppositie niet gehaald. Overigens werden er in 2014 zo'n 21.615 als pleisterend doorgegeven, wat in de praktijk vaak neerkomt op groepen Spreeuwen op en rond slaapplaatsen. Ook dat was vorig jaar wel anders. Van het totaal toen (491.645) was toen een kleiner deel t.p., namelijk 66.582 ex.

Dit alles geeft wel aan dat er op 3 oktober 2015 nog niet veel Spreeuwentrek te beleven was. Dat is op zich ook niet ongebruikelijk, want de grootste verplaatsingen worden in het najaar doorgaans pas later in oktober waargenomen. De birdwatch van vorig jaar was in dat opzicht wel een enorme uitschieter.

Toptelpost in 2015 was De Vulkaan (bij Den Haag) waar 5.453 Spreeuwen langs vlogen, gevolgd door Vogelhut Saeftinghe (Zeeuws-Vlaanderen) met 3.505 en De Puinhoop (Katwijk) waar 3.163 werden geteld. Het ligt hierbij enigszins voor de hand dat o.a. op De Vulkaan en De Puinhoop deels dezelfde groepen Spreeuwen zijn geteld, want de trek was redelijk geconcentreerd langs de Zuid-Hollandse en Zeeuwse kusten.

2 Vink (2)

39.310

De najaarstrek van Vinken kent normaliter enkele pieken, en de birdwatch valt vaak in de periode van de eerste piek. De aantallen van vorig jaar (383.301!) werden echter bij lange na niet gehaald. Gemiddeld over 1989-2013 werden zo'n 43.184 exemplaren geteld per jaargang, dus dat geeft wel aan dat de Vinken afgelopen jaar toch goed vlogen. Zoals we later bij de Sijzen zullen zien, hadden we dit eigenlijk aan zien komen. Vanuit Zuid-Zweden waren de week voorafgaand aan de birdwatch al grote aantallen Vinken vertrokken met rugwind, en de weersomstandigheden waren op de dag zelf nog vrijwel identiek.

Opvallend was overigens de verdeling van de aantallen over het land. Want net als tijdens birdwatches van 2012 en 2013 (cf. Ottens & Troost 2014a, 2013), maar in tegenstelling tot wat meer gangbaar is (of was), vond de Vinkentrek dit jaar vooral plaats in het oosten des land, grofweg ten oosten van de lijn Deventer-Tilburg. Daarbuiten werden maar (relatief) weinig Vinken genoteerd (zie figuur 3).

Tien telposten 'scoorden' meer dan 1.000 vogels, met De Kollenberg (bij Sittard) waar 2.844 Vinken aan het papier (of app) werden toevertrouwend als topser. Dan volgen telpost Aan de Majoor (bij Koningsbosch, LI) waar er 2.101 langs kwamen en Zweefvliegveld Maldens Vlak (ten zuiden van Nijmegen) met 1.585 Vinken.

3 Kolgans (5)

37.670

'Vroeger' kwamen de meeste Kolganzen pas later in oktober en november aan (LWVT & Sovon 2002) en ook deze birdwatch gaf weer een indicatie dat de aankomst de afgelopen decennia aanzienlijk is vervroegd. Ook in 2015 viel de piek van aankomst namelijk nog voor de birdwatch (cf. Ottens & Troost 2014b). Op 30 september werden bijvoorbeeld al 199.236 Kolganzen doorgegeven via trektellen.nl en daar kwamen de volgende dag nog eens 67.810 bij.

Overigens moet wel worden opgemerkt dat van het totaal van 3 oktober 2015 zo'n 8.032 als ter plaatse werden doorgegeven; die waren in de dagen daarvoor natuurlijk net aangekomen. Meer dan helft van deze pleisterende Kollen werden trouwens vanaf maar drie telposten waargenomen: 2.500 bij De Hamert (Noord-Limburg), 1.400 op het Dwingelderveld en 1.100 bij De Horde (langs de Lek bij Lopik).

De trekbaan lag tijdens de Euro Birdwatch als een brede band van het noordoosten tot in het westen van het land, waarbij grootste aantallen de Verkeerstoren RWS/Tiel (2.715), de Maasoever bij Groeningen-Oeffelt (1.573) en de IJmeerdijk bij Almere (1.160) passeerden.

4 Graspieper (4)

20.452

Nog zo'n vaste waarde tijdens de Euro Birdwatch, en vaak ook bovenin de 'ranglijst' te vinden. Eind september-begin oktober is doorgaans dan ook de piektijd in het najaar voor deze soort. 3 oktober 2015 was overigens de tweede Graspieperdag van afgelopen najaar, alleen op 7 oktober werden er meer geteld: 33.926.

Vorig jaar viel de birdwatch ook al op één van de beste trekdagen voor deze soort, maar najaar 2014 was sowieso een uitstekend Graspieperseizoen en dus vielen de aantallen toen flink hoger uit (met 85.358 ex.!).

Uit figuur 2 blijkt weer dat de trek plaatsvond in een zeer breed front, zodat vrijwel alle telposten in de vreugde deelden. Drie telposten sprongen er echter wel uit. Dat zijn De Vulkaan met 1.456 Graspiepers (gem. 162 per uur; over 9 teluren), Kwintelooijen bij Veenendaal (664; 83/uur; 8 uur) en De Puinhoop (520; 130/uur; 4 uur).

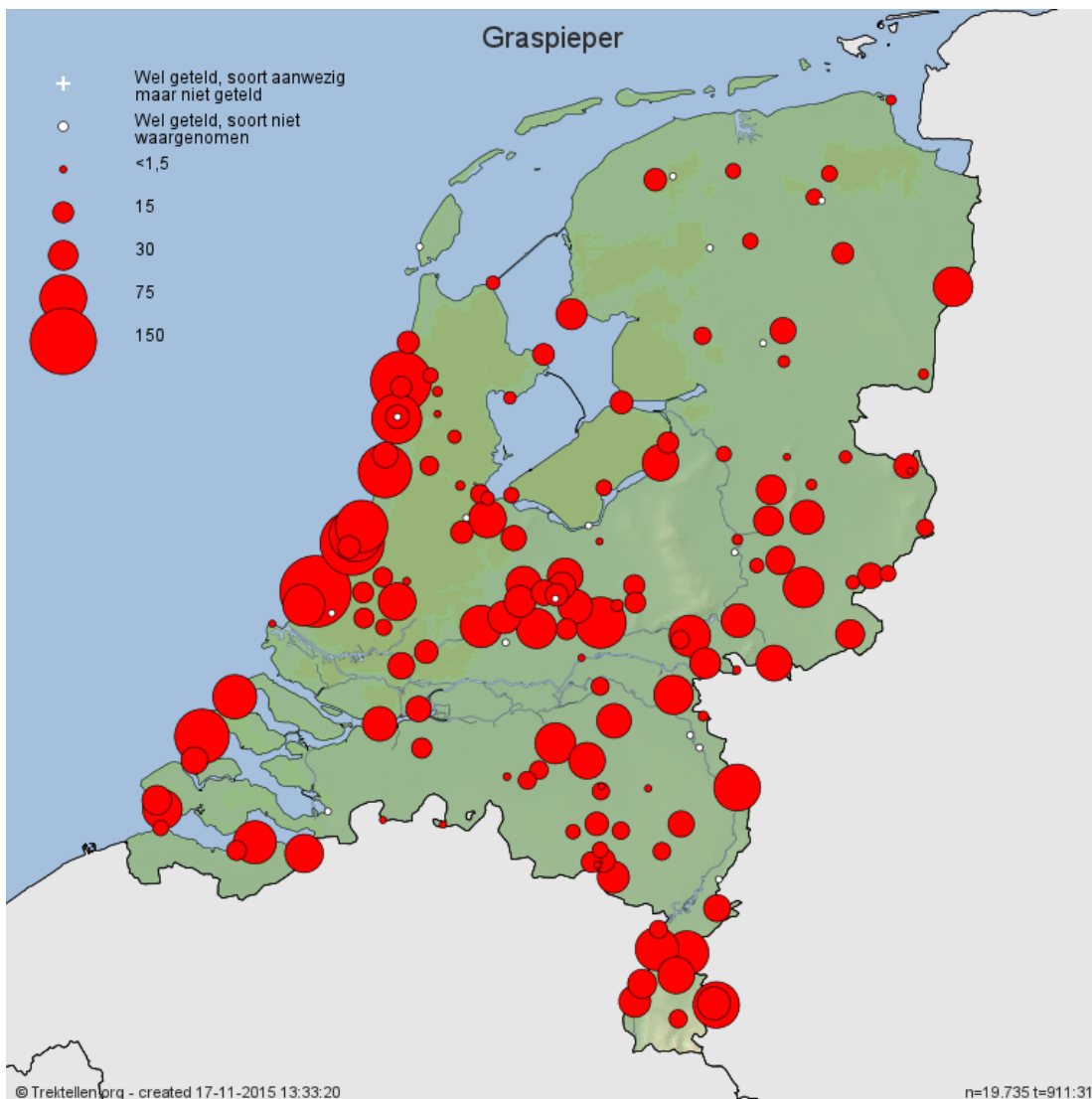

Fig. 2. Trekverloop van de Graspieper tijdens de Euro Birdwatch (uurgemiddelden per telpost).

5 Kievit (7)

17.532

Dat het aantal pleisterende Kieviten dat aan trektellen.nl werd toevertrouwd (6.900) nauwelijks onderdoet voor het aantal doortrekkende soortgenoten (8.944) zegt wel iets: het was (ondanks de positie in de Top Tien) geen toptrektag voor deze soort. En viel de Euro Birdwatch vorig jaar nog samen met een eerste trek golfje, in najaar 2015 werden de eerste serieuze bewegingen pas in de laatste week van oktober vastgesteld.

Zoals bekend vind echt massale (weg)trek normaliter pas plaats bij vorstinval, dus de birdwatch zal meestal te vroeg zijn voor flinke aantallen trekkende Kieviten.

Kieviten werden eigenlijk overal in het land vastgesteld, maar één telpost sprong er wel met kop en schouder bovenuit: Kamperhoek/Ketelbrug telde er namelijk 2.016 (in 7:15 uur). Op gepaste afstand volgen dan nog Vuurtoren De Ven (bij Enkhuizen) met 636 Kieviten (7:25 uur) en Huijgendijk (bij Heerhugowaard) met 601 (in 3:25 uur).

6 Grauwe gans (9)

14.528

Sinds de eerste landelijke trektelling van 1989, toen 2.454 Grauwe Ganzen werden waargenomen (op 183 telposten) zijn de aantallen steeds toegenomen, op een paar dipjes na (maar dat waren dan weer jaren met relatief weinig telposten; 2001 en 2003). Nu dus weer een forse dip t.o.v. vorig jaar. Aan de andere kant worden de grootste verplaatsingen van Grauwe Ganzen in het najaar meestal pas eind oktober opgemerkt (www.trektellen.nl, LWVT & Sovon 2002). Van het totaal van deze birdwatch komt dus ook een belangrijk deel voor het conto van pleisterende vogels (4.941 ex.). Vanaf eind september komen echter wel degelijk trekkende Grauwe Ganzen door Nederland vliegen, getuige de waarnemingen van o.a. 761 vogels op telpost Waverhoek (UT), 598 over de Aetsveldsche polder bij Nigtevecht en 408 exemplaren in de Onlanden/Eelderdiep (DR).

7 Kokmeeuw (8)

13.170

Het langjarig gemiddelde van deze soort ligt rond de 20.000 vogels. Daar zitten we deze keer ruim onder. Het is moeilijk te zeggen waar dit aan ligt. Wel werden minder pleisterende Kokmeeuwen geteld dan voorgaande jaren (1.979 om precies te zijn, tegen 11.019 vorig jaar). Dat wil zeggen dat de overige 11.003 Kokmeeuwen zich daadwerkelijk verplaatsten. Het rivierengebied, en dan met name de Maas, scoorde de meeste Kokmeeuwen. Maar waarschijnlijk werden sommige groepen meeuwen hierbij twee keer (of zelfs vaker) geteld. Vier Maas-telposten in Zuid-Limburg (Dilkensplas, Illikhoven, Itteren en Meers) noteerden samen 3.149 Kokmeeuwen. Noordelijker langs diezelfde rivier, Macharen bij Oss, telde men nog 705 vogels en langs de IJssel bij Deventer (telpost Bolwerksweiden/Yperenplas) 1.052.

8 Kneu (10)

9.380

Al werd bijna de helft van het aantal Kneuen geteld ten opzicht van 2014, nog steeds deed deze soort het heel goed tijdens de Birdwatch. Het gaat dan ook om de op één beste prestatie ooit. En net als vorig jaar viel de Euro Birdwatch (toevallig) ook precies op de Kneuedag van najaar 2015, alleen 7 oktober 2015 kan er nog enigszins aan tippen toen 4.389 exemplaren werden geteld. Het enige verschil met de birdwatch van 2014 is dat toen het hele najaar uitstekend was voor Kneu; op trektellen.nl is geen najaar te vinden met meer exemplaren van deze soort, terwijl najaar 2015 een gemiddeld jaar was. We hebben dit jaar dus precies de juiste dag weten te kiezen.

Het voorkomen was sterk geconcentreerd langs de Hollandse kust, maar ook in het binnenland werden bijna in het hele land redelijke aantallen Kneuen geteld; met bijvoorbeeld 561 vogels langs Castricum aan Zee, 327 over de Loozerheide (bij Weert) en 286 langs telpost Havelandsweg (bij Eibergen). En wanneer we pleisterende vogels meenemen dan scoort ook De Puinhoop goed, met 235 trekkende Kneuen en 130 t.p.

9 Toendrarietgans (31)

6.947

Nooit eerder stond deze soort zelfs maar in de buurt van de Top Tien. Sterker nog: het totaal van 2015 is ruim meer dan van alle vorige jaargangen opgeteld.

Het feit dat 4.612 van de getelde Toendrarietganzen als 'ter plaatse' zijn ingevoerd (waarvan 3.200 in het Dwingelderveld, DR) geeft trouwens wel aan dat het merendeel van de vogels al was gearriveerd. Maar hebben we gezien dat er zowel in de dagen voorafgaand aan de birdwatch, als tijdens het evenement zelf, veel (en vroeg) Kolganzen in ons land waren aangekomen. Het is ook niet voor niets dat de Kolgans de derde-meest-getelde soort van de Euro Birdwatch is. Waarschijnlijk zijn deze Toendrarietganzen dus in het kielzog van de vele Kollen meegekomen, en vandaar dat de rietganzen dus met stip zijn gestegen. 48 telposten meldden Toendrarietganzen, waarbij het meestal om tientallen vogels ging. Uitschieters waren Meinweg (LI) met 260, Echtenerzand (DR) met 258 en Leemput, Milsbeek (LI) met 252.

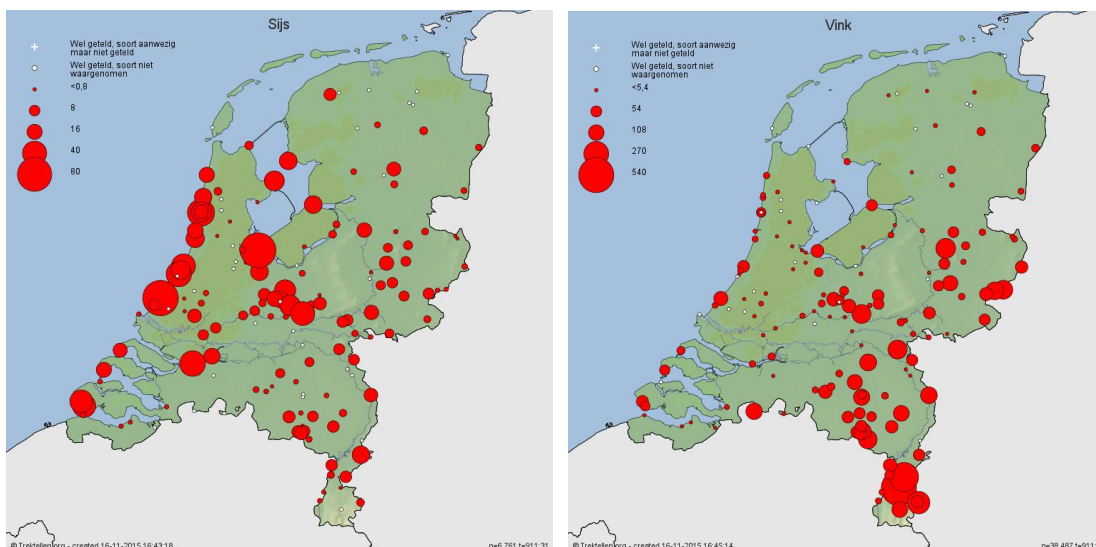

Fig. 3. Vergelijking van het trekverloop van Sijs (links) en Vink (uurgemiddelden per telpost).

10 Sijs (19)

6.844

Net als bij de Vink was de door- of aankomst van Sijzen ook al aangekondigd vanuit Zuid-Zweden, waar in de week voor de Euro Birdwatch al vele vogels langs Falsterbo waren gevlogen. Het ging daarbij om duizenden vogels, waarvan een deel ons land hoogstwaarschijnlijk passeerde tijdens de birdwatch (en mogelijk een groter deel ongezien langs vloog).

Nooit eerder tijdens een birdwatch werden dus ook zoveel Sijzen aan het papier (of computer/telefoon) toevertrouwd als in 2015. Het vorige record stond op 2010 toen er 4,874 zijn geteld. Het totaal van deze keer is zelfs 20% van het 'eeuwige' birdwatch-totaal.

Ook uit de data op trektellen.nl blijkt dat de Sijzen er dit jaar vroeg bij waren, met zelfs in september al goede sijzentrek. Daarnaast speelden de al vaker aangehaalde ideale (ver)trekomsstandigheden in de week voorafgaand aan de Euro Birdwatch van 2015 waarschijnlijk een grote rol.

Op 126 telposten werden Sijzen genoteerd, vooral langs de Hollands/Zeeuwse kust (anders dan bij de Vink, zie figuur 3), maar zoals gebruikelijk in een breed front over het land. De grootste aantallen werden op De Vulkaan (749), Kwintelooijen (302) en Klein Valkenisse, Dishoek (Walcheren; 270) vastgesteld.

6.4 Opvallende waarnemingen

De meeste **roofvogels** deden in vergelijking met vorig jaar een paar stappen terug. Alleen de Zeearend deed het goed, met acht exemplaren het tweede beste jaar na 2012 (toen 9). Rode Wouwen (19), Havik (58), Torenavalk (207) en Smelleken (23) werden in meer dan gemiddelde aantallen geteld, terwijl een late Wespindief nog voor wat opwindning zorgde. Van de overige roofvogels is weinig bijzonders te melden (maar zie verderop onder de 'krenten').

Het was, met een oostelijke wind, duidelijk (weer) niet de dag voor **zeevogels**. Er vlogen o.a. nog wel 278 Zwarte Zee-eenden, 39 Roodkeelduikers, 44 Jan van Genten, 101 Grote Sterns, zes Noordse Sterns (wat op zich meer is dan gemiddeld) en een Grote Jager.

Ook deze Euro Birdwatch leverde natuurlijk weer de nodige 'krenten' op. Om te beginnen waren Kwartel, Sprinkhaanzanger en Wielewaal 'nieuw' voor het evenement. En indien de Dwergarend van de Waverhoek wordt aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna geldt voor deze soort natuurlijk hetzelfde. Daarnaast werden o.a. 570 Grote Zilverreigers, een Porseleinhoen, 13 Kraanvogels, 14 Klapeksters, 11 Europese Kanaries, een Siberische Boompieper, vijf Buidelmezen, een Witwangstern, negen Roodkeelpiepers, negen Grote Piepers en acht Bladkoningen genoteerd. En natuurlijk zijn vier Velduilen, een Purperreiger, drie Geelpootmeeuwen, zes Duinpiepers, twee Koekoeken, een Ortolanen en twee Roodpootvalken de moeite van het vermelden ook meer dan waard.

Zoals inmiddels gebruikelijk waren ook **exoten** weer goed vertegenwoordigd, met name waterwild afkomstig uit verschillende windstreken. De Grote Canadese Gans was met 804 exemplaren de meeste getelde exoot, gevolgd door de Nijlgans met 683 vogels. Ook de zes Casarca's en drie Sneeuwganzen horen hoogstwaarschijnlijk in deze categorie ingedeeld te worden. Voor de 21 Indische Ganzen, 71 Halsbandparkieten en drie Zwarte Zwanen die werden genoteerd geldt dat zeker. Zie ook Bijlage 1 voor overzicht van de aantallen getelde vogels per soort.

6.5. Summary of the Dutch results

Weather conditions

The weather in the Netherlands was actually too good during the Euro Birdwatch... The entire week leading up to (and including) the event it was sunny, with easterly winds: ideal for migratory birds but less so for people counting them. Because in those circumstances migrating birds tend to fly at higher altitudes and they largely go unnoticed on the ground. Obviously, it is nice to be in the field when the sun is shining, but most observers would probably have preferred different circumstances and more birds.

The activities

In The Netherlands some 162 local migration counts were organised on October 3rd 2015, with ca. ten observers per activity. Observers could enter their counts on a website (www.trektellen.nl) and the results were therefore easily and readily available to the national coordinator.

Local organisers and the national coordinator also being kept each other up to date of conditions and news from the field through a so-called 'What's app-group'. This was very useful because we published regular updates on our website and through social media.

Bird numbers

A total of 316.383 birds and 190 species were counted in the Netherlands. This means that compared to last year's totals (1.425.405 birds and 208 species) we were back to more usual numbers of birds recorded, although the number of birds per activity (1.953) is still far behind the average (= 3.3.50). In fact, the Euro Birdwatch in 2015 was the 6th 'worst' event in the Netherlands over the last 19 years.

Since 1989 (when there was no Euro Birdwatch, but a similar event was organised in the Netherlands), a grand total of 12.636.906 birds were counted in all Dutch Euro Birdwatch-events. The total number of species recorded in the Netherlands during that same period is less clear, but is about 292 (including several species of 'exotics' and 'escapees').

Figure 4 shows the Top Ten of species most recorded during Euro Birdwatch 2015 in the Netherlands. Common Starling is usually the most numerous species and Chaffinch, Meadow Pipit, Northern Lapwing, Black-headed Gull, Greylag Goose and Common Linnet are regularly represented in the Top Ten as well. The biggest surprises of this year's birdwatch were Siskin and Tundra Bean Goose. Both were observed in record numbers.

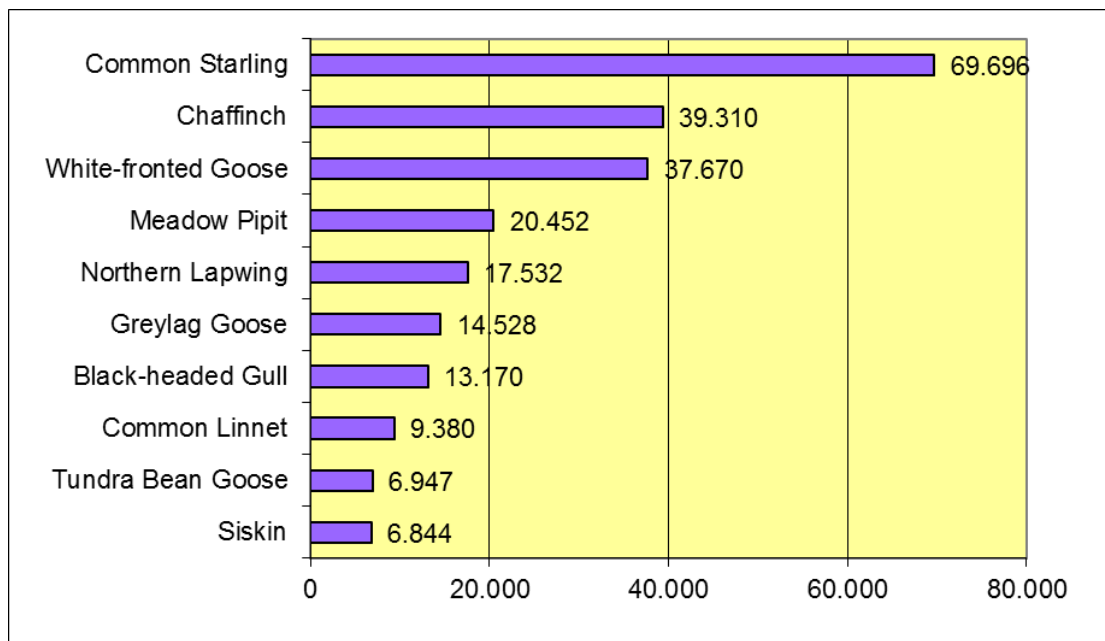

Fig. 4. Top Ten of species most recorded during Euro Birdwatch 2015 in the Netherlands.

Special observations

The Dutch part of Euro Birdwatch in 2015 saw some special observations and rarities as well. For the first time in the history of the event we recorded Quail, Grasshopper Warbler and Golden Oriole and (if accepted by the Dutch rarities committee) a Booted Eagle would be 'new' too. Other special observations include 570 Great White Egrets, a Spotted Crake, 13 Cranes, two Ted-footed Falcons, 14 Great Grey Shrikes, 11 Serins, an Olive-backed Pipit, five Penduline Tits, a Whiskered Tern, nine Red-throated Pipits, nine Richard's Pipits and eight Yellow-browed Warblers.

Four Short-eared Owls, a Purple Heron, three Yellow-legged Gulls, six Tawny Pipits, and two Cuckoos deserve to be mentioned as well.

Media attention

The Euro Birdwatch is an excellent event to get attention for bird conservation in general and bird migration specifically. And in the Netherlands the press is usually very interested in the Euro Birdwatch, especially the local and regional media are very keen to publish articles about the event.

Before the Euro Birdwatch we sent all of the local coordinators a press release with which they can contact the local and regional media. The press officer of Vogelbescherming (BirdLife in the Netherlands) helps with that and also takes care of national media. For local bird groups it is therefore an important event as well, they can put their activities on the map and also use it as a tool to recruit new members.

Several Dutch local, regional and national media (newspapers and websites, as well as radio and TV stations) paid attention to the Euro Birdwatch.

7. European results of EuroBirdwatch 2015

A record 41 BirdLife partner organisations participated in this year's Euro Birdwatch. The following countries in Europe and Central Asia were taking part:

Albania, Armenia, Austria, Azerbaijan, Belarus, Belgium, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Estonia, Finland, France, Georgia, Germany, Gibraltar, Greece, Hungary, Italy, Kazakhstan, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Macedonia, Moldova, Montenegro, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine and Uzbekistan.

Most countries had organised migration counts - either through a network of counting stations manned by experienced birdwatchers - or through field trips for members of the general public to Important Bird Areas (IBAs). The national data collected was forwarded to the European Centre (this year it was Vogelbescherming Nederland, or BirdLife in the Netherlands). 38 of the partners provided us with numbers through the so-called Rapid Information Action (RIA).

But it's not just about counting birds. In order to survive, migratory birds need not only good breeding conditions in the colder north, but also safe stopovers along the flyway (migratory path) and good conditions in their wintering areas in the south. So the goal of Euro Birdwatch is to show people the wonders and dangers of bird migration and the necessity of avian conservation.

Number of birds

In total 5.187.791 birds were counted, which means that the birdwatch of 2015 was the 3rd best ever, after 2014 (7.488.403) and 2012 (5.952.713).

And here are the Top 5 countries and partners with most birds:

1. Finland	BirdLife Finland	ca. 1.500.000
2. Sweden	Sveriges Ornitologiska Forening	878.570
3. Lithuania	Lithuanian Ornithological Society	600.348
4. Hungary	MME/BirdLife Hungary	514.039
5. Netherlands	Vogelbescherming Nederland	316.383

By the way, we have data for 23 years of Euro Birdwatch, and the incredible number of 68.121.713 individual birds were counted during this period (an average almost 3 million birds per year)!

While the sheer number of birds counted shows the awesome power of bird migration, in some western European countries, the weather was actually 'too good' to observe bird migration: easterly winds gave many birds a faster flight, which meant they could not be seen on the ground.

Number of species

We asked the participating partner organisations to give us the number of species recorded. Of course, more events (and more participants) means more birds and species, and not every partner was able to produce this number. But an average of 117 species was recorded per country (ranging from 32 to 244).

First ever bird ringing with Montenegrin rings, took place in Montenegro (photo: Jelena Delić).

Number of people involved

All over Europe (and parts of Central Asia) some 1.308 local birdwatching events were held (which is about average), with a staggering 82.655 people participating. This is a huge number and only the editions of 1997 (158.775) and 1999 (122.484) recorded more participants.

SEO (BirdLife in Spain) organised 209 events, more than any other country, and they also attracted around 50.000 people to be involved. And although it is obviously not fair to compare countries to each other; Greece, Switzerland and Hungary should also be mentioned with 8.000, 4.660 and 4.559 participants respectively.

Since the first edition of the Euro Birdwatch a total of some 1.234.147 people were part of this international happening (in 38.523 events), which is amazing! For more numbers of this event, over the years, see Appendix 2.

Special observations

While the Common Starling, Chaffinch and Common Coot were the most frequently observed species, birdwatchers in many countries also got a glimpse of rare birds. Among these were the first record of Sardinian Warbler for Luxembourg, nine Caspian Terns in Albania, a Red-throated Pipit in Austria, several Yellow-browed Warblers, Richard's Pipits and a Booted Eagle in the Netherlands, a Gannet, a Dusky Warbler and a Siberian Stonechat in Finland, two Gyrfalcons, 20 Yellow-browed Warblers and a Hume's Warbler in Sweden, five Great Bustards and six Sociable Lapwings in Turkey, 107 Lesser White-fronted Geese in Greece, and 12 White-headed Ducks, four Houbaras, two Pallid Scops Owls and 2.200 Sociable Lapwings (!) in Uzbekistan.

9. Persaandacht

De birdwatch doet het altijd goed bij de pers. Deze jaargang was daarop geen uitzondering. Onze persvoorlichters werden dus weer keer vaak gebeld door regionale kranten en radio- en televisieomroepen die vroegen om lokale contactpersonen. Zoals altijd hebben de deelnemende vogelwerkgroepen een conceptpersbericht gekregen dat ze naar eigen bevinden konden aanpassen en rondsturen.

Het evenement is dan ook een uitstekende manier om aandacht te vragen voor vogelbescherming (met een kleine 'v') in het algemeen en vogeltrek in het bijzonder. Ook blijkt het steeds weer een goede gelegenheid te zijn voor de deelnemende vogelwerkgroepen om zich (weer) eens op de kaart te zetten en publiciteit te genereren voor de eigen activiteiten.

Op Telpost De Gorzen (Ridderkerk) kwam RTV Rijnmond langs (foto: Sander Elzerman).

Zoals altijd waren het vooral de regionale en lokale kranten die aandacht schonken aan het evenement, waaronder de Leeuwarder Courant, het Friesch Dagblad en BN De Stem. Maar ook regionale radio en TV rapporteerden over de birdwatch, zo was het gebeuren in de uitzending bij o.a. RTV Oost, Omrop Fryslân, Radio Rijnmond, RTV Rijnmond, L1, (Limburg) en RTV Drenthe. Landelijke persaandacht was er van Het Reformatorisch Dagblad, De Telegraaf, Trouw, Vroege Vogels Radio, Natuurbericht, NOS.nl en NU.nl.

10. Bronnen

Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland. Avifauna van Nederland 2. Haarlem/Utrecht.

Buurma, L. S. & Kluiters, J. 1991. 183 x 12 uur Vogeltrek in Nederland: een verslag en een poging tot evaluatie van de Nationale Vogeltrekdag op zondag 8 oktober 1989. Rapport, Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Huigen, P. & Lensink, R. 2000. Vogeltrek in Weer en wind: World Birdwatch 1999. Vogelbescherming Nederland, Zeist.

LWVT & SOVON. 2002. Vogeltrek over Nederland. Haarlem.

Ottens, G. 2004. Tellen van Schier tot Cadzand. Verslag van de World Birdwatch in Nederland op 2 oktober 2004.

Ottens, G. 2006. Alle vogels verzamelen! Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 1 oktober 2005. Zeist.

Ottens, G. 2007. Vogelaars kijken met de wereld mee. Verslag van de World Birdwatch in Nederland op 7 oktober 2006. Zeist.

Ottens, G. 2008. Mistige morgen, schone dag. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 6 oktober 2007. Zeist.

Ottens, G. 2009. Vinken door het dak! Verslag van de World Birdwatch in Nederland op 4 oktober 2008. Zeist.

Ottens, G. 2010a. Trekvogels door het lint. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 3 oktober 2009. Zeist.

Ottens, G. 2010b. Na regen komt zonneschijn. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 2 oktober 2010. Zeist.

Ottens, G. & Troost, G. 2012. Zomer in oktober? Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 2 oktober 2011. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2013. Een typische herfstdag... Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 6 oktober 2012. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2014a. Ganzenspektakel. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 5 oktober 2013. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2014b. Het dak gaat eraf! Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 5 oktober 2014. Zeist/Nijmegen.

Dankwoord

Allereerst willen we hierbij natuurlijk de vele honderden enthousiaste tellers (verenigd op onderstaande **telposten**) bedanken die op zaterdag 3 oktober 2015 mee hebben geholpen om van deze Euro BirdWatch (weer) een succes te maken:

Bolwerksweiden/Yperenplas (GE), Maasmond (Maasvlakte), Kemperhoeve (OV), Schravenwildertpad (Waddinxveen), De Vulkaan (Den Haag), Natuurcentrum Katwijk, Biezenburcht (Harderbroek, FL), Zaans Rietveld (Alphen aan den Rijn), Huijgendijk, Bergen aan Zee, Korte Waarden (Elburg), De Banjaard (Noord-Beveland), Aamsveen, Vogelhut Saeftinghe, Geestmerambacht (Alkmaar), Meerlebroek (LI), Over-Heicop, De Bloemberg, Ketelbrug/Kamperhoek, Strabrechtse Heide, Ballooerveld (DR), De Puinhoop (Katwijk), Vijfhoek Diemen, De Nolle (Vlissingen), Klein Valkenisse (Dishoek, ZL), Viaduct Meierijbaan (Tilburg), Illikhoven (LI), Diemerpark, Hildsven (NB), Wierdense Veld (OV), Laaxum (ZW-Friesland), De Mosbulten (NB), Havelandsweg (Eibergen), Kaapdijk (Ruurlo), Ransdalerveld (LI), Castricum aan Zee (landtrek), Heidestein (bij Zeist), IJmuiden aan Zee, De Bloedberg (Monster, ZH), Pettemer Zeewering, 't Hellegat (ZL), Dordtse Biesbosch, Paterswoldse Meer, Venebuurt (FR), De Kollenberg (Sittard), Soerendonks Goor (NB), Dommelbeemden (NB), Azewijnse Broek (GE), Het Middelveen (Rijssen, OV), Oude Vaart-Uffeltermade (DR), Landje van Geijssel (NH), Noordwijk (ZH), IJmeerdijk (Almere), IJssel-uiterwaarden Nijenbeek (GE), Aanzet Brouwersdam Ouddorp (ZH), Sterrenwacht Lattrop (OV), Zeegbos (Huissen, GE), Zweefvliegveld Maldens Vlak (vh Mulderskop), Afsluitdijk (Den Oever), Kwintelooijen (bij Veenendaal), Maasoever Groeningen-Oeffelt (NB), Jacobssteeg (De Bilt), Westenschouwen (ZL), Noordhout (UT), Meinweg (LI), Brobbelbies-Noord (tussen Uden en Oss), Duurswouderheide (Bakkeveen, FR), De Groote Peel, Kardingebult (Groningen), De Drieberg (Ede), Vuurtoren de Ven (Enkhuizen), Waarden van Gravenbol (GE), Het Oostermaet (bij Bathmen), Onlanden Eelderdiep, Pijnacker-Zuid, Mariapeel, Maarnsche Berg (UT), Leemput (Milsbeek, LI), Amsterdam (binnenstad), De Hamert, Langekampweg (Ede), Aan de Majoor (Koningsbosch, LI), Sluizencomplex Sambeek, Castelreesche Heide, Itteren (LI), Oelemars (Lossen, OV), Zuidpunt Hoekse Waard, Vreeswijk (Nieuwegein), Broekveld, Westerslag (Texel), Hondsbroekse Pleij (Arnhem), Driehuizen, De Lemelerberg, Wormer en Jisperveld Noord (Jisp), Kruishaarsche Heide, De Driehoek (Noordwijk), Margarethapolder (Terneuzen), Leersumse Veld, Boetelerveld (Raalte), Vuilnisbult Wekerom, De Vlijt (Winterswijk), Warnsveld, Echtenerzand (Drenthe), De Wilck, De Matjens, Zomerdijk (Drontermeer), Hazewater (Amersfoort), Nieuw Wulven (Houten), De Putberg, Verkeerstoren RWS (Tiel), Dilkensplas (LI), Hooge Weide (Lochem), Hooijdonk (Breda), Engbertsdijksvenen, Ruimel (bij Sint-Michielsgestel), Redichemse waard (Culemborg), Loozerheide (bij Weert), Bergen aan Zee – zeetrek, Eltenberg (roofvogels en ooievaars), De Horde (Lopik), Buytenpark (Zoetermeer), De Duintjes, Macharen, Zuidveld (Sellingen, GR.), Vlagheide (Schijndel), Bakelse Plassen, Millingerwaard, Delta Schuitenbeek, Leeuwarderbos, Rotterdam-Noord, Schapeweimolen, Rijswijk (ZH), Meers (LI), Grote Veldweg, Haaksbergerveen, De Hoekse Sluis (Bergambacht), Dwingelderveld, Brandven/Kampina, AVL-terrein (Eygelshoven, LI), Aetsveldsche polder (Nigtevecht), Corversbos, Hilversum, Gijzenrooi, Uitkijkheuvel Bargerveen, Westzanerpolder (Noordzeekanaal), Treekerpunt (Utrecht), De Langakkers (NB), De Nek (Schellinkhout), Breskens, Buitenpost, Beemsterweg (bij Doesburg), Harculo, Vogelkijkhut It Set (FR), Ottershagen (Lattrop, OV), Parnassia (Kennemerduinen), De Gorzen (Ridderkerk), Patersgronden/Groote Heide, Waverhoek (UT) en Breugelse Beemden (Nuenen).

Daarnaast was de bereidwilligheid van de verschillende fotografen waarvan het werk is gebruikt onmisbaar bij het opleuken van dit verslag, waarvoor dank!

Bij Vogelbescherming Nederland, tenslotte, waren de volgende collega's uiterst behulpzaam om de organisatie weer vlekkeloos te laten verlopen: Marieke Dijkman, José van Doorn en Pien Eekhout.

Bedankt allemaal en tot volgend jaar!

Gert Ottens & Gerard Troost

Thank you!

First of all I would like to thank Ján Gúgh (BirdLife Slovakia) and Fritz Hirt (SVS/BirdLife Switzerland) for their help with coordinating Euro Birdwatch 2015, I couldn't have done this without them!

But without the following national coordinators and contacts there would be no Euro Birdwatch at all, so my thanks go out to all of you!

Agnis Bušs, Anders Lundquist, Arki Arkiomaa, Birgit Gödert-Jacoby, Bisera Vlahova, Dirk Raes, Dmitry Shtol, Dražen Kotrošan, Elchin Sultanov, Elena Markitani, Emilia Yankova, Evrim Tabur, Farid Agabalayev, Gabriela Dobruská, Gabriella Göcző, Gediminas Petkus, Goran Topić, Ján Gúgh, Jan Södersved, Jelena Delič, Johannes Jansen, Karyna Salavei, Katarina Ducka, Katarzyna Groblewska, Katharina Loupal, Keith Bensusan, Koen Leysen, Lars Lachmann, María José Linares, Marin Valentin, Miranda Lupo, Morten Ree, Nikos Tsiopelas, Oleg Kashkarov, Riho Kinks, Roman Bischof, Samvel Grigoryan, Slobodan Knežević, Spyros Psychas, Taulant Bino, Tilen Basle, Vanessa Oliveira, Vitalie Ajder, Yvan Tariel, Željko Vasilik, Zhanna Aksartova & Zoryana Lukyanchuk.

Gert Ottens

Bijlage 1:
Totalen per soort Euro BirdWatch in Nederland, 3 oktober 2015

Aalscholver	3.584	Goudvink	51
Appelvink	172	Graspieper	20.452
		Grauwe Gans	14.528
Baardmannetje	165	Groene Specht	78
Barmsijs	19	Groenling	1.340
Beflijster	16	Groenpootruiter	25
Bergeend	960	Grote Bonte Specht	251
Bladkoning	8	Grote Canadese Gans	804
Blauwe Kiekendief	18	Grote Gele Kwikstaart	270
Blauwe Reiger	530	Grote Jager	1
Boerenzwaluw	1.539	Grote Lijster	629
Bokje	5	Grote Mantelmeeuw	87
Bontbekplevier	69	Grote Pieper	9
Bonte Strandloper	185	Grote Stern	101
Boomklever	19	Grote Zaagbek	11
Boomkruiper	31	Grote Zilverreiger	570
Boomleeuwerik	385		
Boompieper	180	Halsbandparkiet	71
Boomvalk	5	Havik	58
Bosruiter	1	Heggenus	613
Bosuil	2	Holenduif	2.222
Brandgans	1.657	Houtduif	3.358
Brilduiker	37	Houtsnip	1
Bruine Kiekendief	52	Huismus	189
Buidelmees	5	Huiszwaluw	49
Buizerd	688		
		IJsgors	16
Casarca	6	IJsvogel	77
Cetti's Zanger	3	Indische Gans	21
Dodaars	40	Jan van Gent	44
Drieteenstrandloper	55		
Duinpieper	6	Kanoetstrandloper	8
Dwergarend	1	Kauw	2.558
Dwergmeeuw	5	Keep	215
		Kemphaan	3
Eider	2	Kerkuil	1
Ekster	153	Kievit	17.532
Europese Kanarie	11	Klapekster	14
		Kleine Bonte Specht	9
Fazant	56	Kleine Karekiet	4
Fitis	3	Kleine Mantelmeeuw	383
Fuut	196	Kleine Rietgans	97
		Kleine Strandloper	1
Gaai	278	Kleine Zilverreiger	49
ganzen (ongedet.)	1.463	Kneu	9.380
Geelgors	218	Knobbelzwaan	259
Geelpootmeeuw	3	Koekoek	2
Gekraagde Roodstaart	4	Kokmeeuw	13.170
Gele kwikstaart	42	Kolgans	37.670
Geoorde fuut	54	Koolmees	637
Glanskop	4	Koperwiek	422
Goudhaantje	757	Kraanvogel	13
Goudplevier	3.151	Krakeend	2.322

Kramsvogel	261	Sprinkhaanzanger	1
Krooneend	4	Staartmees	336
Kruisbek	858	Steenloper	44
Kuifeend	1.945	Steenuil	4
Kuifmees	34	Stormmeeuw	1.706
Kwartel	1		
		Tafeleend	523
Lepelaar	46	Tapuit	31
		Tjiftjaf	235
Matkop	9	Toendrarietgans	6.947
Meerkoet	1.105	Toppereend	25
Merel	568	Torenavalk	207
Middelste Zaagbek	63	Tureluur	171
		Turkse tortel	69
Nijlgans	682		
Noordse Stern	6	Veldleeuwerik	4.384
		Velduil	4
Oeverloper	3	Vink	39.310
Oeverpieper	51	Visarend	3
Oeverzwaluw	6	Visdief	7
Ooievaar	31	Vuurgoudhaantje	34
Ortolaan	1		
		Waterhoen	22
Paapje	8	Waterpieper	23
Patrijs	26	Waterral	40
Pijlstaart	470	Watersnip	1.196
Pimpelmees	1,179	Wespendief	1
Porseleinhoen	1	Wielewaal	1
Purperreiger	1	Wilde Eend	2.676
Putter	1.446	Wilde Zwaan	1
		Winterkoning	72
Raaf	43	Wintertaling	1.218
Rietgors	1.683	Witgatje	37
Ringmus	811	Witte Kwikstaart	3.572
Rode Wouw	19	Witwangstern	1
Roek	483	Wulp	2.644
Roodborst	103		
Roodborsttapuit	117	Zanglijster	2.619
Roodhalsfuut	1	Zeearend	8
Roodkeelduiker	39	Zilvermeeuw	2.680
Roodkeelpieper	9	Zilverplevier	11
Roodpootvalk	2	Zomertaling	1
Rosse Grutto	7	Zwarte Kraai	1.443
Rotgans	1.157	Zwarte Mees	867
		Zwarte Roodstaart	32
Scholekster	419	Zwarte Ruiter	33
Siberische Boompieper	1	Zwarte Specht	24
Sijs	6.844	Zwarte Stern	1
Slechtvalk	43	Zwarte Zee-eend	278
Slobeend	546	Zwarte Zwaan	3
Smelleken	23	Zwartkop	69
Smient	4.117		
Sneeuwgans	3		
Sperwer	279		
Spreeuw	69.696		

**Appendix 2:
Euro Birdwatch numbers 1993-2015**

Year	#countries	#events	#participants	#birds
1993	17	2.107	57.664	5.173.301
1994	20	6.968	9.382	1.004.586
1995	30	1.661	30.326	1.468.097
1996	30	816	19.825	1.600.000
1997	33	1.377	158.775	1.649.246
1998	29	1.056	38.028	1.512.248
1999	36	1.134	122.484	1.681.378
2000	18	619	21.420	2.317.513
2001	28	1.157	60.260	4.054.203
2002	28	602	35.355	574.494
2003	30	625	70.000	1.000.000
2004	30	870	15.107	3.423.613
2005	35	1.427	40.000	3.000.000
2006	34	2.005	43.408	2.235.000
2007	31	1.441	44.763	2.851.678
2008	23	2.682	28.785	2.432.610
2009	27	1.702	63.725	2.892.251
2010	34	1.065	58.118	3.124.997
2011	32	2.201	80.224	4.966.324
2012	31	2.298	54.985	5.952.713
2013	35	2.218	65.052	2.531.267
2014	37	1.184	33.806	7.488.403
2015	41	1.308	82.655	5.187.791
Totals		38.523	1.234.147	68.121.713
Average	30	1.675	53.659	2.961.814

